

Taxıl əkinini sürətlə davam edir

Hazırda Qəbələdə payızlıq dənli bitkilər əkininin ən qızğın çağıdır. Traktorların səsi sahələrdən bir an belə kəsilmir. Hamı istəyir ki, səpini həm aqrotexniki qaydada, həm də optimal müddətdə başa çatdırınsın.

Bu payız rayon üzrə 22.500 hektar sahədə arpa və buğda əkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Səpinə 30 şum traktoru, 20 toxumsəpən aqreqat cəlb edilmişdir. Bu mühüm kampaniyanın səmərəli və sürətli aparılmasında «Aqrolizing»in rayondakı filialının mexanizatorları da var qüvvələri ile çalışırlar. Onlar istəyirlər ki, işin sürəti də, keyfiyyəti də torpaq sahibkarlarının ürəyincə olsun, səpini qısa müddətdə başa çatdırınsınlar.

Hazırda 19200 hektar sahədə payızlıq taxıl əkinini üçün şum çıxarılmış, 14.500 hektar sahədə isə səpin aparılmışdır. Məlum məsələdir ki, bol məhsul əldə etmək üçün yüksək reproduksiyalı toxumun əkilməsi mühüm şərtidir. Torpaq mülkiyyətçiləri, fermerlər yerli şəraitini nəzərə alaraq

«Bezos-1», «Azeri», «Aran», «Qo-bustan» buğda, «Cəlilabad-19», «Qarabağ-22» arpa toxumları sortlarına daha çox üstünlük verirlər.

Qeyd edək ki, rayonda toxumcu-luqla məşgül olan 6 özəl təsərrüfat özlərinin toxumla təmin etməklə ya-

naşı, taxıl əkinini ilə məşgül olanlara ən sərfeli qiymətlə toxum satırlar. Taxıl əkinini və digər kənd tə-sərrüfatı işlərinin gedişinə rayonun kənd təsərrüfatı idarəsinin müte-xəssisləri hər

gün nəzarət edir, yaranan çətinliyin, problemlərin aradan qaldırılması üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görülür. Qəsəbə və kəndlərin inzibati ərazi nümayəndələri, yerli bələdiyyələr də bu mühüm kampaniyada yaxından iştirak edirlər. Taxıl əkinində yene «Gilan» MMC-nin, «Həsrət» kəndli fermer təsərrüfatının, Kürd, Bayramkoxali, Əmirivan, Zalam, Hacıalili, Qaradeyin, Yeni Dizaxlı kəndlərinin, Nic, Vəndam qəsəbələrinin əkinçiləri irəlidə gedir və taxıl səpini başa çatdırmaq üzrədir. Rayonda payızlıq taxıl əkinini dekabrin birinci ongönlüyündə başa çatdırmaq əzmindəyik.

Elmdar ŞƏRİFOV,
rayon kənd təsərrüfatı idarəsi
bitkiçilik sektorunun müdürü.

Mədəniyyətimizin və tariximizin bir parçası-su dəyirmənləri

Su dəyirmənləri tarixən xalq arasında xeyir-bərəkət rəmzi kimi dəyərləndirilib. İnanclarla görə, buraya haram məhsul gətirmək böyük günah sayılıb. Ulularımız inanıblar ki, üyüdülcək məhsul oğurluqdursa, o zaman dəyirmənin da bərəkəti qəcaq, çörək qəhərə çəkiləcək. Ona görə indi də dəyirmələr ki, dəyirmən haram götürməz. Dəyirmənin suyunu kəsən də, onu çırkləndirən də el arasında qarğış-qadağa sahibi olub. Dəyirməna dən üyütməyə evin ayağı sayalı, əli bərəkətli üzvü gedib.

Burada dən üyündəndə de-yərdilər: "Çörəyiniz bol olsun, ruzili olsun". Dəyirməndən gələnlərə, dəni üydüb gətirən də mövcuddur: "Haqq dəyirməndən qəcaq məhsul olar", "Dəyirməndən buğda qurutmazlar", "Dəyirməndən yaraşığı torba-çuvaldır",

adamlara evdə xüsusi hörmət göstərilərdi, qarşısına çıxlardı. Baba-nənələrimiz çuvaldanunu üç dəfə götürüb, bir də qaytarıb yerinə boşaldıb dəyərdilər: "Bərəkəti içində qalsın". Bundan sonra un işlədilə bilərdi. Xalq arasında dəyirmənlə bağlı bir sıra hikmetli deyimlər

"Dəyirmənin səsindən qaçan dən üyütməz", "Hərə öz bildiyini deyər, dəyirmən isə döydüyü", "Dəyirmən çəkdiyi çəkər, çax-çax baş ağırdar" və sair.

Hələ Neolit dövründə sadə dən daşları dən üyütmənin əsasını qoyub. Sadə dən daş-

Fındıq tınglərinin əkininə maraq çoxalıb

Hazırda Qəbələ rayonunda aqrar sahənin inkişafı ilə bağlı tədbirlər görüllür. Dünya bazalarında neftin qiymətinin kəskin şəkildə aşağı düşməsi mövcud ehtiyat mənbələrini hərəkətə gətməyi tələb edir. Buna görə də dövlət başçısı İlham Əliyev kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsini prioritet məsələ kimi irəli sürmüştür. Məqsəd respublika əhalisini ekoloji cəhətdən təmiz, keyfiyyətli kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təmin eməklə idxaldan azad olmaq, xarici bazarlara çıxa biləcək rəqabət qabiliyyətli müxtəlif növ məhsullar istehsal etməkdir. Vəzifə məsuliyyətli olduğu qədər də şərəflidir. Yeri

gəlmışkən, artıq bir neçə ildir Qəbələ findığı xarici ölkələrdə rəğbətlə qarşılanır.

Fındıq Qəbələ üçün ənənəvi və strateji əhəmiyyətə malik məhsuldur. Qəbeləlilər uzun illərdir ki, fındıqlığın inkişafı ilə əlaqədar yeni bağların salınmasına xüsusi diqqət yetirirlər. Hazırda rayonun qəsəbə və kənd əhalisinin yeni fındıq bağlarının salınmasına marağı daha da artmışdır. Prezidentin kənd təsərrüfatının inkişafı ilə əlaqədar göstərişinə əsasən rayonda baramacılığı və fındıqlığının inkişaf etdirmək üçün xeyli ərazidə tut

tingləri və fındıq pöhrləri əkilmüşdür. Mamayı kəndinin sakinləri isə tut tinglərinin (çekil), fındıq pöhrlərinin əkinində xüsusi ilə fərqlənilirlər. Kənd ərazi nümayəndəsi Nəriman Məmmədov redaksiyaya verdiyi məlumatə görə bu kədin 3 hektar ərazisində 900 ədəd fındıq, 150 ədəd tut (çekil) tıngi əkilmışdır.

Kənddə baramacılığı inkişaf etdirmək məqsədilə daha 600 tut tinginə si-

fariş verilmişdir. Bütövlükdə burada bu payız mövsümündə 2 minə yaxın fındıq və 1000 ədədə yaxın tut tinginin əkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Yeni fındıq tinglərinin əkinində kənd sakinlərindən Azad və Isa Sədullayevlər, Sahib Tahirov, Əfqan Məmmədov və kənd inzibati ərazi nümayəndəsi Nəriman Məmmədov xüsusi fəallıq göstərmişlər.

Bu kədin ərazisində hazırda 52 hektar fındıq bağı var. İndi bağbanlarbecərme, budama işləri ilə də məşqudlurlar.

«Qəbələ».

lərindən əl dəyirmanına kecid isə taxılçılığın daha da geniş inkişaf etmesini şərtləndirən amillərdən idi. Zaman keçdikcə əl dəyirmanları su dəyirmanları ilə əvəzlənib və bəşər tarixində mühüm ixtiralardan biri kimi qiymətləndirilib. Su dəyirmanlarının ilk dəfə harada, necə və nə vaxt yaranması haqqında yekdil fikir yoxdur. Lakin Qafqazın coğrafi şərait və yüksək əkinçilik mədəniyyəti tarixindən su dəyirmanlarının ilk vətənin də məhz bu ərazi olduğunu düşündür

Su dəyirmanlarının ərazi-mizdə tarixən iki növü olub. Bi-

kət edirdi.

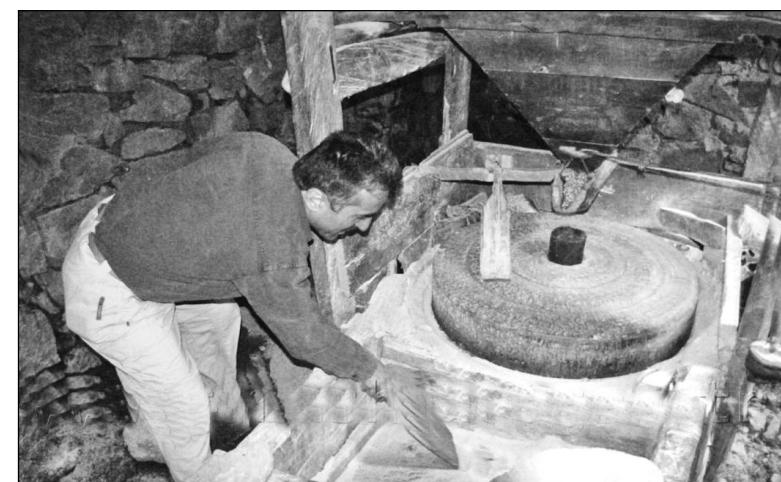
Dəni üyündən üst daş daha ağır və qalın olub. Üst daşın üstündəki dən tökülen yerə "dənlik", daşının ortasındaki dəliye "tana", onun dən axıdan hissəsinə isə "novça" deyilib. Daşın üzərində quraşdırılan "çax-çax" adlanan hissə daş fırıldaqça tərpənərək dənin daşın boğazına tökülməsini təmin edib. Alt və üst daşın etrafında üyündülmüş unun tökülməsi üçün taxta təknə-quraşdırılıb ki, bu da "unluq" adlanıb. Uzun müddət dən üyündüldükde çopurları kütlesən daşlara, xüsusi dəmir çəkicə "dişək"

ilə əlaqədar dəyirmanların işləməməsi olub. Dəyirmançı üyündüyü undan "şahad" adlanan haqq alıb. "Şahad", adətən, taxıl formasında ödənilib.

Su dəyirmanlarında istehsal olunan un dietik xüsusiyyətlərə malikdir. Həmin undan bişirilən çörək həm də müəyyən xəstəliklərdən əziyyət çəkən sakinlərin ehtiyaclarını ödəyir. Ona görə də biz tarixi mirasımız olan su dəyirmanlarını qoruyub saxlamalı, onları bərpa etməliyik. Bu dəyirmanlar uzun illər xalqımıza xidmət edib, insanlar onlardan bəhrələnlər.

Vaxtilə 100-ə yaxın su dəyirmanı olan rayonumuzda hazırda iki bele dəyirman vardır. Onların biri Bum qəsəbəsində, digeri isə Bəyli kəndindədir. Bəyli dəyirman baxımsızlıqdan yararsız hala düşmüşdür. Bumda su dəyirmanı isə işlək vəziyyətdədir. Qəsəbənin və etraf kəndlərin sakinləri tez-tez bura gəlir, taxıl üydürür.

Nədənse bu dəyirmanların bərpa edilməsi, yenilərinin tikilməsi adamlarımız tərəfindən unudulmuşdur. Su dəyirmanları abidədir, tarixin şahididir, ulu babalarımızın təfəkküründən sözüllər gələn təbii istehsal obyektidir, gələcək nəsillərə ötürməyə borclu olduğumuz əvəzsiz yadigarlardır. Onu qoruyub gələcək nəsillərə çatdırmaq isə hamımızın borcudur.

rinci növdə su üfüqi vəziyyətdə olan pərli çarxi hərəkətə gətirir və çarxi özü üfüqi vəziyyətdə hərələnir, ikincisində isə su şaquli istiqamətdə qoyulmuş pərli çarxi üstündən töküfür və çarx şaquli istiqamətdə hərə-

vururlub.

Əkin mövsümü bitdikdən sonra ata-babalarımız qısa qabaqcadan hazırlıq məqsədilə "qışlıq" taxıl üydürüb. "Qışlıq"ın üyündülməsinin sebəbi qış aylarında dağ çaylarının donması